

„Obrtnik“
izhaja 1. dan vsacega
meseca in stoji
za 4 mesece 60 kr.,
do konca leta 1883
1 gld. 20 kr.

Uredništvo:
Gospodske ulice št. 3.

OBRITNIK.

(DER GEWERBSMANN.)

„Der Gewerbsmann“
erscheint am 1. jeden
Monates und kostet
für 4 Monate 60 kr.,
bis Ende des Jahres 1883
1 fl. 20 kr.

Redaktion:
Herrengasse Nr. 3.

Strokovnjašk list za obrtnike.

Inserati se sprejemajo in stane dvestopna petič vrsta za enkrat 5 kr., večkrat ceneje. — Inserate werden
angenommen und kostet die zweispaltige Petitzelle 5 kr. — Mehrmalige Einschaltungen billiger.

Obrtniki in politika.

Povod temu članku daje nam neki dogodek na Dunaju, katerega smo že v zadnjem listu omenili, namreč dvestoletnica, odkar je bilo mesto Dunaj s pomočjo poljskega kralja Sobieskiga oslobodeno ter potrta moč divjih Turkov, kojih roparske napade je mnogokrat odbijala tudi naša dežela. A Dunajskem mestnem zastopu stvar ne ugaja zaradi tega, ker je bil Dunaj, kakor je zgodovinarsko dokazano, rešen s pomočjo Slavjanov od turškega jarma. Da se toraj izognejo pripoznanju slavjanskih zaslug ter ob enem pokažejo nezaupnico sedanji Slavjanom pravični vladi, zavrgli so predlog, napraviti veliko ljudsko veselico, katera bi izvabila gotovo dovelj tujcev na Dunaj in bi obrtnikom pripomogla k kacemu zaslužku, ter so z motiviranjem, da je nemško ljudstvo zaradi izgube političnega nadvladanja prežalostno, praznovati kako veselico — sklenili napraviti le za sè in svoje pristaše na omenjeni dan zajuterk, za kojega so si z mestne blagajnice dovolili 10000 gld., ker je baje slajše utopiti se v šampanju, kakor pa v solzah.

Na videz nas obrtnike ta stvar sicer ne briga, a če povemo, da je ta dogodek povzročil nejednost in prepir med predstojniki dunajskih obrtnih zadrug, oziroma mej vodji obrtnega gibanja v Avstriji, kateri so, čeravno Nemci, vživali do sedaj zaupanje vseh slovanskih obrtnikov, ter so svoje trjatve podpirali kazajoči na enakomišljenost z Čehi, Poljaki in s Slovenci, sprevidimo takoj, kako nepotrebno je obrtnikom se vtikati v strankarski politični prepir.

Ker se tudi pri nas nahaja nekoliko obrtnikov, kateri pričakujejo rešenje svojih teženj od zgolj politike, in koji onim, ki poskušajo obrtnike zjediniti na podlagi materialnih interesov, tega greha nikakor ne morejo odpustiti, hočemo si stvar natančneje ogledati, toda brez nade, da s tem kakega obrtniškega politikarja preverimo.

Kakor smo vedno povdarjali, odvisi povoljna rešitev obrtniškega vprašanja od jednosti in vztrajnosti obrtnikov, a to ne le od posameznega kraja ali dežele. Obrtniki, kojih glavna pritožba je, da jih uničuje neomejeno gospodstvo velicega kapitala, katero poteguje nase obrtna podvzetja jednega za drugim, trebajo pomoči od vlade in države v tem smislu, da se napravijo postave, katere bi imele namen varovati pošteno obrtijo popolnega propada.

Da je v to svrhu treba zjedinenja obrtnikov cele države je očitno, in je bilo tudi od vseh pripoznano s tem, da so se obrtniki iz vseh krajev širnega cesarstva in različnih narodnostij sešli na Dunaju v razgovor, ter so v polnej slogi postavili program, koji naj bi bil merodajen vsemu obrtnemu gibanju.

Pripoznali so pa tudi, da je zjedinenje mogoče le na pravičnej podlagi, in z ozirom na narodnost le takrat, če se prizna različnim narodom —

popolno enakopravnost in se odstrani vse, kar bi imelo napravljati kako gospodarstvo jednega naroda nad drugim.

Kakor hitro so nemški obrtniki to pripoznali, ni bilo več najmanje ovire, da se zedinijo s slovanskimi obrtniki. Političen prepir in sovraštvo je odpadlo; a obrtno uprašanje proglasilo se je nepolitičnem, ker propad obrtije ni provzročila politika, temveč gospodstvo kapitala, katero v izsesavanju obrtij ni poznalo nikakoršnih političnih mej, in tudi nobene narodnosti. Obrtnik bodi si Nемеc ali Slovan je enako sè delavcem sprevidil, da je le vedna žrtva malemu številu izvoljenih, kateri so na državnemu krmilu stoječi obračali veslo le v svojo stran, spoznal je, da mora narodni prepir imeti konec precej, ko se v resnici izvede ravnopravnost in odstrani tako zvana liberalna klika, koje liberalizem je obstal v zatiranju nenemških narodnostij, v uničenju male obrtije in demoralizaciji doslej še poštenih ljudskih krogov z napravo različnih vsacemu znanih sleparskih ustanov.

Posebno dunajski obrtniki, koji so bili priča, kako je plesal Izrael okoli zlatega teleta z imenom „Borsa“, kako se je državno imenje odtekal v žepe milionarjev, kako se je po krahu leta 1873 priskočilo židovskim bankam na pomoč z ogromno svoto 80 milijonov gld. mej tem, ko za uničeno obrtijo ni bilo jednega novca na razpolaganje, obrnili so se odločno od prejšnega sistema ter izrazili svoje zaupanje sedanji vladi, katerej, če prav ni Slavjanska, se vendar strastno nasprotuje od one strani, katera malemu obrtu še nikoli ni prijazna bila. In niso se varali, kolikor je bilo pri obstoječih razmerah mogoče, se je zgodilo, več celo, kakor smo se nadejali.

Kedo se ne spomina silnega hrupa, kojega so zagnali dunajski časniki zarad dokaza zmožnosti, koliko nasprotovanja je bilo od liberalne strani proti vsakemu omejenju židovskih principov.

In vendar se je marsikaj zgodilo, kar nam bode koristilo, če svojih pravic sami ne zametujemo.

Kljubu vsem tem se je korporacija obrtnikov, katera je imela doslej naše zaupanje, vjela na liberalne limanice, ter sè svojim sklepom priterditi dunajskemu mestnemu zastopu, ker ne napravi javnih veselie z ozirom na žalost in tužnost Nemcev v Avstriji, vulgo židovskih časnikov na Dunaju, pokazala, da v svoji večini ni zmožna biti pooblaščenica Slovanov.

Obžalujemo, da posebno g. Löblich, koji se je tako rekoč smatral očetom obrtnega gibanja, ni imel dovolj nepristranosti, in se z ono izjavo ni spravil le v nasprotje z vsemi pošteno misleči Nemci in Slovani, temveč tudi razdvojil celotno vez avstrijskih obrtnikov.

Veliko predstojnikov dunajskih obrtnih zadrug se ne strinja s postopanjem zadružnega odbora, in g. Schneider, mehanikar, poznat kot govornik pri obrtnem shodu, je zarad tega izstopil iz odbora, ter je pri ljudskem zboru v imenu raznih zadrug javno obžaloval ta sklep odbora dunajskih obrtnih zadrug, kateri žali Slovane, na koje so se dunajski obrtniki vedno upirali. Označil je sklep tudi posebno kot nevhaležnost proti Poljakom, kateri so s pritiskom na svoje poslance omogočili sprejem obrtne novele v državni zbornici. Dotična korporacija predstojnikov obrtnih zadrug mima namena vtikati se v politični prepir, kajti naloga je njena skrbeti za povzdigo obrtije.

Nespametno pa je tudi v obče, obrtnikom demonstrirati proti vladi, od katere pomoči pričakujejo, pri tako nepristojni priliki, da si odškoduvajoči svoje lastne gmetne interese, izvabijo zasmeh vsacega razumnika.

Narodno gospodarstvo.

Dne 1. julija t. l. priobčil je gosp. Schneider, mehaniker na Dunaju, pismo, v katerem navaje uzroké, zakaj da je izstopil kot ud iz Nemškega „Schulvereina“, katerega delovanje je našim bralcem gotovo že iz drugih časnikov dovelj znano.

Mej družim navaja, da je to društvo organ nemško liberalne klike, katera z vsemi silami deluje le na to, da tare in oškoduje delujoče ljudstvo v prid premičnega (mobilega) kapitala, ter dokazuje svoje trditve s sledečimi dati:

„Do leta 1869. bila je colnina na sukнено blago taka, da je pošteno domače delo varovala proti inozemski produkciji in je bilo mogoče fabrikantu kakor tudi delaveu izhajati. Angležom ni bilo mogoče vvažati dosti sukna; da, celo južna Amerika preskerbovala se je z dobrim in svetovno znanim brnskimi suknom. Te razmere pa Angležom niso ugajale, nabrali so zategadelj angleški suknarji nad 200.000 funt. sterlingov t. j. nad 2 milijona gld., katere so po izkazu „Manchester Guardian“ v Avstrijo poslali, da se je s tem denarjem tukaj napravila agitacija, da se zniža avstrijska colnina na sukno v prid Angležov. *)

Denar je padel na plodne tla, colnina bila je časom ministra Giskre, poznan iz procesa Offenheim-a, znižana, tako da je naša solidna industrija sè suknam šla rakovo pot, ter so prišli naši tkalci v najhujo zadržgo in uboštvo.

Ko je Nemčija pridobila Elsas-Lotringo, ter je Francoska vsled tega tekstilni industriji omenjenih dežel zaprla pot v francoske kraje, skrbela je Nemčija, da Elsaserjem otvori pot v Avstrijske dežele.

Iz gole prijaznosti naših liberalcev proti Nemčiji, sklenili so z Nemčijo znano pogodbo „Appreturvertrag“, s katero so na prav liberalni način uničili domačo industrijo, ter našim delavcem na prosto postavili pri neznatnem zaslužku ali poginiti ali pa se izseliti. Obe dve pogodbi koristile so le inozemski neproduktivni kupčiji.

O nasledkih obrtne prostosti, osnovi bank in borzne slepariji ni treba mi govoriti, omenim le še, kako so se avstrijski interesi varovali nasproti Italiji.

Ko je laški minister Depretis bil interpeliran zaradi avstro-italijanske kupčijske pogodbe, dokazal je s številkami, da je ta pogodba laški deželi v prid, kar je Lahe zadovoljilo; ko je pa bil naš minister Chlumezky interpeliran, mogel je pripoznati, da je ona pogodba Avstrijski produkciji v škodo, a on da je za prosto kupčijo. In liberalni listi pritrdili so tacemu dejanju.

Ker pa Dunajčani zdaj tolikanj rojijo zaradi decentralizacije železniških uradov, praša g. Schneider svoje ljube Dunajčane, zakaj niso rojili takrat, ko se je preložilo vrhovno vodstvo južne železnice iz Dunaja v Pariz. Zakaj neki takrat nobeden židovski list tega ni grajal. Sevéda, takrat je šlo za Rothschilda, kateri se je s tem izognil kontroli avstrijskih posestnikov akcij južne železnice. Volja in prid bogatih židov je tej stranki merodajen, kajti „izvoljeno ljudstvo“ ne zgubi ničesar s tem, če uniči Avstrijo. Prašam pa, kedo more se navduševati za stranko, katere vodijo omenjena načela?

To so besede trezno mislečega Nemca, kojemu nemštvo in židovstvo nima enacega pomena.

K vpeljavi obrtnih zadrug.

Trgovinsko ministerstvo je z odlokom dne 18. julija t. l. doposlalo političnem oblastim opazke zaradi vpeljave zadrug.

*) Hvalisanja inozemskega angleškega sukna ter grajanje solidnih brnskimi izdelkov godilo se je torej na račun angleških „sterlingov“.

Odlok priporoča pečati se z VII. oddelkom obrtne novele, da se pravočasno vpeljejo zadruga, kakor jih omenjena postava določi.

Zadruga naj se v prvi vrsti napravijo za enake ali podobne obrtije jednega ali pa tudi za več sosednih krajev skupaj. Tovarnarji in sploh obrtniki, kojih obrtije se tovarnam prištevajo, niso zavezani vstopiti v zadrugo. Katero obrtno podjetje se bode prištevvalo tovarnam, razsodila bode deželna oblast po zaslišanju kupčijske in obrtne zbornice ter dotične zadruga.

V obče se bodo prištevale tovarnam obrtije, pri katerih dela nad 20 delavcev v delalnici t. j. zvanaj svojega stanovanja, ter se rabijo stroji v pripomoček izdelovanja, katerega način obstoji v razdelitvi dela. Enako se bode razsodilo to tudi po osebi podjetnika, kateri pri tovarnah sicer izdelovanje vodi, a se ga lastno-ročno ne udeleži, plačuje višji davek, ter ima svojo firmo vpisano.

Zaradi združenja obrtij v zadruga je trgovinski minister naročil, da se kolikor moč ozir jemlje na željo dotičnikov, ter je priložil neki pregled, kako so združene zadruga v velikih mestah.

Kar zadene namena zadruga, odločeno je delokrog obrtnikom in delavcem skupaj, kakor tudi posebej naloge, katere izvrševati bodo imeli mojstri sami, in delavci sami.

Ministerstvo je izdalo tudi neke normalne pravila za zadruga, za pomočniški zbor in za zadružne bolnišne blagajnice, ter jih doposlalo tudi kupčijskem in obrtnim zbornicam.

Obrtne oblasti višje stopinje opozorilo je ministerstvo še posebej, da se zgorej omenjenega delovanja precej lotijo.

Nam do sedaj ni znana kaka posebna obrtniška oblast (Gewerbsbehörde). Stvar pripada mestnemu magistratu, a gotovo je, da bode ta na sedanji način kaj malo novega upeljal, in se smemo srečni šteti, če dobimo zadruga v kacic letih. Če je imel kedo v obrtniških stvareh kaj opraviti, obrnil se je dozdej do mestnega komisarja g. Tomca, kateri je sedaj naša „Gewerbsbehörde“. Za vpeljavo teh zborovanj, zadrug, blagajnic i. t. d. kar ima po postavi vvesti le obrtniška oblast, trebalo bode posebnega uradnika, kateri vsaj za časa, da se stvar vpelje, ne bode imel časa opravljati najmanjega družega posla.

Priporočamo torej tudi mi našemu sl. mestnemu zboru in magistratu vprašanje zarad vpeljave kake „Gewerbsbehörde“ v smislu obrtne novele v pomiselk, kajti tem preje se dela polotimo, tem preje bode končano.

Minulo pa je že 5 mesecev, odkar je sanktionirana obrtna novela, katere stopi konec tega meseca v veljavo, — a postave v slovenski izdaji še ni. Menimo, da bi tudi ne škodilo, če bi že skoraj v roke dobili postavni slovenski prevod.

Izgoja obrtniških vajencev.

Denašnji materialistični svet peča se najrajše z praktičnimi uprašanji. Za stvari, katere ne donajajo očitnega dobička, se nahaja le redko kje navdušenje. K tacim po naših nazorih bolj idealnimi uprašanji prištevamo tudi izgojo naših vajencev, za katere se obrtniki sami čedalje manj brigajo. Odkar rabimo stroje pri obrtijah, postali so vajenci pri nekaterih obrtijah nekaka potrebna sitnost, da, v večjih delavnicah n. pr. pri krojačih v velikih mestah vajenca niti ne najdemo. Služabnik najet za razne opravila in pošiljatve opravlja prejšni posel obrtniškega vajenca, in le manjši obrtniki se pečajo še z izgojo pomočniškega narasčaja.

Uzrok temu je nekoliko upeljavo strojev, s katerimi se veliki del enoličnega in mehničnega dela opravi, za kojega je bil vajenec najhitreje izurjen. Deloma

pa je temu vzrok tudi obrtna prostost, po koji je bil vajenec „prosti gospod“, kateri je pri svojem mojstru ostal le dokler se mu je poljubilo. Če se tacemu ni zdelo dlje se učiti in je že par mojstrov poskusil brez da je praviga našel, je šel, ter postal mojster. In tacih „mojstrov“ ni malo število.

Tudi se je večkrat pripetilo, da so nekateri obrtniki, kukovci enako, pustili vajence od začetka drugim izgojevati, ter jih potem, ko so že nekoliko dela se privadili, proti obljudi kacega plačila izvabili k sebi.

Da so razmere z našimi vajenci tako idilične, — da celo smešne vé vsaki izmej nas gotovo iz lastne skušnje.

Kaj pa gospodska? Ni ta gledala na to, da bi se izpolnjevali ostali predpisi v obrtniškem redu?

Menimo da ne; kajti ako bi bila to storila, ne bi mogli zgorej omenjene stvari kot fakta navajati.

Tudi pa ne držimo mi gospodske oblasti umestne vzdržati red v teh različnih slučajih. Temu kos je bila in bode le zadruga, katera enako starišem ima oblast vzdržavati red mej vajenci.

To je pripoznano tudi po sedanji obrtni noveli, po katerej je zadrugam naložena skrb za vsestransko izgojo vajencev.

Koliko se je pa skrbelo od strani obrtnikov, da se vzamejo le vredni učenci v izgojo? Koliko pomislika so imeli reditelji otrok v tej zadevi? Kedo je razsodil, bode učenec li sposoben izvoljenemu obrtu?

Paglovcu, kateri ni bil v šoli za nobeno rabo ter se razposajen učiti ni hotel, se je reklo „boš pa za šusterja“. Če je bil kedo hromov, kruljev ali posebno slaboten „ta bo pa za žnidarja dober“. Taki so bili večinoma razsodki pri teh dveh najštevilnejših obrtih.

Mi pa, če delamo za bodočnost, če želimo našim potomcem zapuščati srečnejše obrtne razmere, gledati moramo, da dobimo značajan in inteligenten narasčaj. Seveda ne bo marsikteri izmej nas imel zarad tega nikakoršnega dobička; a tudi oni, ki je sadil mlade drevesca, vžival ni sadú sam, marveč še le njegovi potomci.

A z boljšo izgojo vajencev prihaja tudi obrtnemu stanu sedaj že dobiček, kajti z inteligentnimi delavci izhajal bode vsakdo ložje, in slednji mu bode v težkem današnjem boju proti kapitalu in tovarni najboljše pomoč v to, da se njegovo delo odlikuje od tovarniških izdelkov.

Auszug aus der Gewerbe-Ordnung. Siebentes Hauptstück.

Genossenschaften.

Geschäftsführung der Genossenschaft.

§. 117. Die Geschäfte der Genossenschaft werden besorgt:

- a) durch die Genossenschaftsversammlung;
- b) durch die Genossenschaftsvorsteherung, welche aus dem Genossenschaftsausschusse unter der Leitung des Vorstehers besteht, dann
- c) durch die nach Massgabe der §§. 121, c — 121, h zur Besorgung der auf die Krankencasse bezüglichen Geschäfte berufenen Organe;
- d) durch den schiedsgerichtlichen Ausschuss.

Stimmrecht und Wählbarkeit.

§. 118. Stimmberechtigt und wählbar in der Genossenschaft sind alle Mitglieder derselben.

Ausgeschlossen vom Stimmrechte und der Wählbarkeit sind:

- a) diejenigen Gewerbetreibenden, welche und insolange sie in Folge einer strafgerichtlichen Verurtheilung von der Wählbarkeit in die Gemeindevertretung ausgeschlossen sind;
- b) jene Gewerbetreibenden, über deren Vermögen der Conkurs eröffnet worden ist, während der Dauer der Conkursverhandlung;
- c) jene Gewerbetreibenden, denen das Gewerbe durch die Behörde entzogen wurde, während der ausgesprochenen Dauer der Entziehung;
- d) jene Gewerbetreibenden, welche wegen Geistesschwäche oder wegen Verschwendung unter Curatel stehen.

Zur Wählbarkeit für das Schiedsrichteramt insbesondere ist sowohl für die Gewerbetreibenden, als auch für die Gehilfen (Gesellen) das zurückgelegte 24. Lebensjahr erforderlich und es müssen die Gehilfen (Gesellen), um in den sonstigen Fällen stimmberechtigt und wählbar zu sein, das 18. Lebensjahr zurückgelegt haben.

Genossenschaftsversammlung.

§. 119. Die Genossenschaftsversammlung besteht aus sämtlichen stimmberechtigten Mitgliedern.

Jeder Genossenschaftsversammlung sind Vertreter der Gehilfenversammlung in der Zahl von zwei bis höchstens sechs beizuziehen, welchen behufs Vorbringung von Wünschen oder Beschwerden beratende Stimmen zustehen.

§. 119 a. Die Gewerbsinhaber werden zur Genossenschaftsversammlung das erste Mal durch die Gewerbebehörde, in der Folge durch den Genossenschaftsvorsteher mittelst persönlicher Verständigung und mit Bekanntgabe der Verhandlungsgegenstände einberufen.

Die Genossenschaftsversammlung hat jährlich wenigstens einmal stattzufinden; sie ist auch dann einzuberufen, wenn der Genossenschaftsvorsteher oder der Ausschuss es für nothwendig erkennen, oder wenn der vierte Theil der Mitglieder es verlangt.

Die Einberufung hat Ort und Zeit der Abhaltung der Versammlung zu enthalten.

Von der durch den Genossenschaftsvorsteher erlassenen Einberufung ist der für die Genossenschaft bestellte Commissär, welcher den gesetzlichen Vorgang zu überwachen hat, zu verständigen.

Der Vorsitz und die Leitung der Genossenschaftsversammlung steht das erste Mal bis zur erfolgten Wahl des Genossenschaftsvorstehers dem Abgeordneten der Gewerbebehörde, in der Folge dem Genossenschaftsvorsteher oder im Falle seiner Verhinderung dessen Stellvertreter zu.

Zur Beschlussfähigkeit der Genossenschaftsversammlung ist die Anwesenheit der in den Statuten festgesetzten Zahl der stimmberechtigten Mitglieder erforderlich.

Kommt eine beschlussfähige Versammlung nicht zu Stande, so ist eine neue Versammlung einzuberufen, welche ohne Rücksicht auf die Zahl der Erschienenen gültige Beschlüsse fassen kann.

Die Beschlüsse werden mit absoluter Stimmenmehrheit gefasst.

Wirkungskreis der Genossenschaftsversammlung.

§. 119 b. In den Wirkungskreis der Genossenschaftsversammlung gehören:

- a) die Wahrnehmung und Erörterung der Interessen der zur Genossenschaft gehörenden Gewerbsinhaber, soweit die Förderung dieser Interessen zu den Zwecken der Genossenschaft gehört, und die Beschlussfassung hierüber;
- b) die Wahl der Genossenschaftsvorsteherung und der Mitglieder des schiedsgerichtlichen Ausschusses aus dem Stande der Gewerbsinhaber, dann die Wahl

der Mitglieder aus dem Stande der Gewerbsinhaber für den Vorstand, den Ueberwachungsausschuss und die Generalversammlung der genossenschaftlichen Krankencasse;

- c) die Prüfung und Genehmigung der die Gebarung bei der Genossenschaft betreffenden Rechnungsabschlüsse und Jahresvoranschläge, sowie die Bestimmung des durch Umlagen aufzubringenden Betrages;
- d) die Systemisirung des besoldeten Hilfspersonals;
- e) die Beschlussfassung über Errichtung und organische Aenderungen der im §. 114, d bezeichneten Unterrichtsanstalten; ferner die Beschlussfassung über die Umgestaltung der bei den Genossenschaften bereits bestehenden, jedoch den Bestimmungen dieses Gesetzes nicht entsprechenden Krankenanstalten in genossenschaftliche Krankencassen im Sinne der §§. 121 bis 121, h;
- f) die Beschlussfassung über die Lehrzeit und die Art der Lehrlingsprüfungen;
- g) die grundsätzlichen Beschlüsse über die Errichtung, rücksichtlich Umänderung von genossenschaftlichen Anstalten zu Lehr-, Arbeits-, Unterstützungs- und Wirthschaftszwecken;
- h) die Schlussfassung über das Genossenschaftsstatut und dessen Aenderungen, sowie in anderen durch das Statut näher zu bezeichnenden wichtigen Angelegenheiten;
- i) die Verfügung über das der Genossenschaft gehörige Vermögen; dieses Vermögen sowie dessen Erträgnisse dürfen nur zu Genossenschaftszwecken verwendet werden.

Die erforderlichen Vorlagen sind der Versammlung vom Vorstande zu machen.

(Fortsetzung folgt.)

Razne stvari.

† Umrl je 27. t. m. gosp. Vilhelm Rudholzer, urar, podpredsednik obrtno-pomočnega društva in odbornik kranjskega obrtnega društva po dolgej bolezni v 61. letu svoje starosti. Pokojnik, rodom Nemeč, bil je zarad svojega nepristranskega značaja uzor obrtnikom in zategadelj obče priljubljen. Bodi mu zemljica lahka!

Hranilno i posojilno društvo v Ljubljani, čigar delovanje smo že omenili, imelo je pretekli mesec izredni občni zbor. Društvo namreč že dlje časa premenb svojega odbora deželni sodniji ni v redu obznanilo, tako da je še zdaj že davno umrli g. Strzelba bil vpisan predstojnikom društva, mej tem ko g. Skerbinec, kateri je bil nad 2 leti predstojnikov namestnik, niti v zapisnik deželne sodnije ni bil vpisan. Ko sta pri letošnjem letnem zboru izvoljena bila dva nova odbornika, in g. Klein predsednikovem namestniku, trebalo je slednjega vknjižiti. A sedaj je deželna sodnija videla nerednost pri dosedanjem vpisovanju (Protokollirung) ter je društvu doposlala odlok, da naj društvo, če ne more dokazati, da so se do sedaj premenbe v redu vršile, eventualno voli celi odbor v novič, da se vpisavanje v red spravi tako kakor postava zahteva.

To izredno priliko, kakor je volitev celega odbora skupaj (dosedaj volilo se je vsako leto le tretjina odbora), porabili so nekateri ter pri tajnem shodu izključivši skorej vse prejšnje odbornike, postavili večinoma nove kandidate.

Pri zboru razdelili so navzočim 35 delničarji listki že napisani z imeni, mesto praznih, kakor se je pri letnem zboru godilo, ter so bili na mesto prejšnjih že starih odbornikov g. Kleina, Turka, Jeločnika, Supančiča, Žitnika i. d. na novo izvoljeni gg. Zdešar, Rogelj, Kratochwill, Dolhar, Stedry i. d. v odbor.

Kakor želimo razvitek društvu tudi sedaj, moremo vendar izreči obžalovanje, da so razmere, katere so nam sicer znane a jih nočemo tukaj razpravljati, napotile marsikoga, odtegniti se daljnemu delovanju v društvu. Nekoliko več nepristranosti in manj brezobzirnosti bi razvoju tega društva nikakor ne škodilo, in sedaj ni bilo niti najmanjšega povoda napravljati pronunciamento. To pripoznati mora vsakdo, če ga ne vodi le slepa strast.

Centralnemu obrtnemu inspektorju imenovan je dv. svétnik Dr. Migerka. Število obrtnih inspektorjev znašalo bode 12; kateri pa doslej še niso imenovani.

Stalni odbor Dunajskih obrtnih zadrug posvetoval je v zadnji seji o terminu, kateri naj bi se postavil za izgojo vajencev in za delavce. Po §. 14. obrtne novele določiti ima to dobo trgovinski minister po zaslišanju kupčijske in obrtne zbornice ter obrtnih zadrug. Dunajska kupčijska zbornica predlagala je dobo za izgojo vajencev od 2—4 let, s komur so zadruge zadovoljne.

Odločno so se pa zadruge obrnile proti predlogu zbornice, da naj se doba za delavca predno mora pričeti samostojno obrtijo, določi na dve leti. Zadruge zahtevajo v ta namen pet let, in znižanje tega časa na dve leti le pri onih osebah, koje so tri leta pri vojakih služile.

Načelnik odbora g. Löblich je tudi naznanil, da bode zarad ustanovljenja zadrug vladni zadržni komisar imel nalogo sklicati mojstre skupaj, da si izvolijo bodoče zastopnike.

Deželni odbor Koroški predložil bode deželnemu zboru načrt postave, po kateri se privoli volilna pravica petakarjem.

Stalna obrtna razstava „Gewerbehalle“ se je v Gradcu že otvorila, ter je po raznih poročilih posebno znamenita. Napravilo jo je, kakor smo že poročali, štajersko obrtno društvo. Marsikteremu obrtniku bode to v prid!

Nova iznajdba. Thimonier, krojaški mojster v Lyonu na Francoskem, iznajdel je prvi šivalni stroj, a z njim ni imel sreče, kajti nad tem konkurentom razburjeni delavci so stroj razbili in skozi okna pometali.

Njegov sin pa je, kakor posnamemo strokovnjaškemu listu, sedaj iznajdel način, kateri omogoči, da se s šivalnim strojem le z jedno nitjo šiva, ter ne treba več tako zvanega „Schiffchen“, koji marsikomu začetkoma največ preglavic dela. Povsem je taka šiva ročnemu delu podobnejša ter terdnejša, kakor dozdanja šiva z dvema niti.

Kratek proces. V Zürichu na Švicarskem naselil se je o času letošnje razstave židovski konfektionar, ter je hvalujoč svojo mešanico sčeval in zaničeval proti razstavi in domačemi izdelki.

Ko je ljudstvo necega večera židovo prederznost kaznovalo, zapovedala je kantonska vlada židu, da se ima izseliti v 48. urah iz kantona.

Radikalno sredstvo za žide, kateri se fizičnega dela bolj bojijo nego peklenšček križa ter najrajše kupčujejo z izdelki napravljeni po žulavih rokah kristjanov, upeljala bode kakor poročla „Parlamentär“ ruska vlada. Prepovedalo se bode židom v službo ali pa v delo vzeti kacega kristjana. Radikalnejega leka ruska vlada res ni mogla iznajti.

Listnica.

Obrtnikom priporoča se postaran gospod za oskrbljevanje knjig in druge pisave o vsakem času in prav ceno. — Več pove vredništvo.

G. J. v P. Čudite se kako more „Ljudski glas“ priporočati židovski bazar. Ne veste, da je „L. G.“ o svojem času pisal, da želi židov v Ljubljano, da prinesejo kaj denarja in ga bode potem tudi revež na posodo dobil. Najberže prinesli so „revežu“ kaj okroglega.